

Čís. 4426.

Domáhá-li se pouze fakticky odloučeně žijící manželka na manželi výživného, lze ve sporu jednati o otázce zavinění toho kterého manžela na rozchodu.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1924, R I 951/24.)

Žalobě manželky na manžela, jenž se byl od ní odstěhoval, o placení výživného, procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl. Důvody: Prvý soud vychází z mínění, že žalovaný jest v každém případě povinen žalobkyni poskytovat výživu, i kdyby ona byla zavdala podnět k rozvratu v manželství a zrušení společné domácnosti, a míní, že o vině žalobkyně může býti rozhodnuto toliko ve sporu o rozvod nebo rozluky. S tímto míněním nelze však souhlasiti. Manžel jest povinen po zákonu poskytovat své manželce výživu ve společné domácnosti (§§ 91 a 92 obč. zák.). Zavinila-li tedy manželka svým jednáním nemožnost společného soužití a neplní-li své povinnosti ze smlouvy manželské, nemůže žádati plnění smlouvy té na svém manželu. I když manžel nechce ji přijmouti do společné domácnosti, nemůže býti nucen, by důvody toho uplatňoval žalobou o rozvod nebo rozluky, ale, má-li takové důvody, může je uplatňovati námitkou proti žalobě manželčině o výživné. Žalovaný uplatňoval jako důvody ty, že ho manželka sama opustila, že ho vyháněla, nadávala mu, nevařila a dopouštěla se krádeží, pro něž často ve společné domácnosti konány byly četnické prohlídky, které žalovanému společnou domácnost znemožnily. Prvý soud o těchto okolnostech, které soud odvolací má za podstatny, nejednal a důkazů o nich neprovedl, takže dle §u 496 c. ř. s. nezbylo než rozsudek zrušiti a věc vrátiti prvému soudu.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Stěžovatelka má za to, že ve sporu o výživném manželky nelze jednati o zavinění té které strany na faktickém rozchodu stran, že o vině či nevině na rozvratu manželství lze jednati toliko ve sporech o rozvod a rozluky manželství, jelikož nelze ve sporu o výživné předbíhati řešení otázky, která může býti právoplatně rozřešena pouze ve sporu o rozvod nebo rozluky manželství a že opačný postup by znamenal schvalování svémocného zrušení manželského společenství, jež jest §em 93 obč. zák. bez předchozího povolení odděleného bydliště zakázáno. Neprávem. V případech svémocného souhlasného zrušení manželského společenství (§ 93 obč. zák.) jest nucen soud zabývati se důvody tohoto zrušení, vyžadují-li toho námitky žalovaného. Touto předběžnou otázkou viny či nevinu jednoho z manželů na jich rozchodu bude se musiti soud zabývati, i kdyby nebyl příslušným ku právoplatnému řešení o otázce té, jakmile otázka ta má materiálně právní význam pro rozhodnutí sporu. Vždyť soud musí někdy řešiti předběžné otázky týkající se i práva správního, pokud tomu nepřekážejí zvláštní předpisy, jsou-li otázky ty

pro jeho rozhodnutí předurčujícího významu. (§ 190 c. ř. s.) Náhledu tomu nevádí, že by se mohl vyskytnouti případ, že by ve sporu o výživně mohla předběžná otázka viny jednoho z manželů nesprávně býti rozhodnuta, neboť ani pravoplatným rozsudkem o výživném nemůže nastati definitivní újma právům manželů, neboť jim není tím zabráněno, by nezhájil jeden z nich u příslušného soudu žalobu o rozvod nebo rozluku, v němž by pak s konečnou platností o vině jednoho neb obou manželů na rozvodu neb rozluce se rozhodlo. Potom by ovšem manžel, podlehnuvší ve sporu o výživu, ale zvítězivší ve sporu o rozvod nebo rozluku, mohl žalobou dle Šu 35 ex. ř. vznést námitky proti nároku vyživovacímu. (Viz judikát čis. 253 býv. nejv. vid. soudu ze dne 16. dubna 1918, čis. pres. 55/18.) Tomu není na závalu rozh. Nejv. soudu ze dne 31. ledna 1922, č. j. R I 25/22 (čis. 1453 sbírky n. s.), neboť v rozhodnutí tomto uplatněn toliko názor, že v řízení o prozatímné opatření odděleným bydlištěm (§ 382 čis. 8 ex. ř.) nelze posouditi oprávněnost námitek manželových proti přijetí manželky do společné domácnosti — a že dlužno o nich rozhodnouti ve sporu o rozvod manželství. Tím však se nikterak nevylučuje probírání těchto námitek ve s p o r u jiném, jako je ku př. spor o výživu, pokud obsah námitek těch tvoří otázku, pro spor ten předurčující. Dle §§ 91 a 92 obč. zák. jest povinna manželka býti manželi nápomocnou v jeho domácnosti a živnosti. Pak-li manželka bezdůvodně manžela opustila, nebo manžel měl závažné důvody zrušiti spolužití s ní, tak že mu vlastní vinou není nápomocna v jeho domácnosti a živnosti, nebude povinen, jí výživu poskytovat ani in natura ani v penězích, čemuž ani ustanovení Šu 93 obč. zák. nemůže býti na závalu. Manžel hájí se v tomto sporu obojími důvody, jednak, že ho manželka bezdůvodně opustila, jednak že se dopouštěla krádeží a jiných nepřistojností, pro něž ji nemohl více ve společné domácnosti trpěti a nazpět přijati. Řešení otázky manželčiny výživy bude záviseti na průkazu, kdo z manželů zmíněný rozchod zavinil. Prvý soud důsledkem svého nesprávného právního náhledu, že o těchto otázkách lze rozhodovati pouze ve sporu o rozvod nebo rozluku, o rozhodných v tom směru skutečnostech nejednal a důkazy o nich neprovedl, ač otázky ty jsou významu rozhodného a předurčujícího pro otázku povinnosti manželovy k výživě manželky.

Čís. 4427.

Nařízení ze dne 13. září 1920, čis. 532 sb. z. a n. má na mysli jen takové pohledávky a závazky, které byly splněny za souhlasu obou stran a bez výhrady, a nikoliv případy, kde věřitel zaplacení odepřel přijati nebo přijal je jen s výhradou.

Bylo-li soudem povoleno přerušení sporu dle nařízení ze dne 21. dubna 1921, čis. 173 sb. z. a n., a žalobce si do povoluujícího usnesení nestěžoval, není mu zabráněno, by se nedomáhal pokračování ve sporu z důvodu, že nebylo zákonných podmínek ku přerušení sporu.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1924, R I 973/24.)

Usnesením ze dne 28. listopadu 1923 přerušil rekursní soud řízení dle nařízení ze dne 21. dubna 1921, čis. 173 sb. z. a n. Žalobce